

ทิศทางหลักสูตร ศิลป์-ดนตรี ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

DIRECTION OF ART-MUSIC PROGRAM IN HIGH SCHOOLS

ธัญญ์ภัทร์ ดิตต์ดำรงสกุล*, ณรงค์ชัย ปิฎกฤษต์**

Thanraphat Dittumrongsakul*, Narongchai Pidokraj**

บทคัดย่อ

บทความวิชาการเรื่อง ทิศทางหลักสูตร ศิลป์-ดนตรี ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้เขียนได้ดำเนินการวิเคราะห์หลักสูตรและเอกสารวิชาการที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำเสนอสาระัตถะดนตรีที่ปรากฏในหลักสูตร การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนสายสามัญที่บรรจุศิลป์-ดนตรีไว้ในหลักสูตร โดยอธิบาย ข้อมูลในเรื่องหลักสูตรดนตรีในโรงเรียน โครงสร้างหลักสูตร และรายวิชาเพิ่มเติมในหลักสูตรดนตรี รวมถึงการ สัมภาษณ์อาจารย์ในโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรดนตรี ในบทความนี้นำเสนอโรงเรียน 4 โรงเรียนที่มีการจัดการเรียนการสอนศิลป์-ดนตรีที่มีความแตกต่างกัน คือ 1) โรงเรียนศรีสะเกษวิทยาลัย จังหวัดศรีสะเกษ 2) โรงเรียนสาธิต มศว ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) 3) โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ สุวรรณภูมิ และ 4) โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า สมุทรปราการ การศึกษานี้พบว่า โรงเรียนมีความ ยืดหยุ่นในการวางโครงสร้างหลักสูตรให้เหมาะสมกับบริบทโรงเรียน จุดมุ่งหมาย และเป้าหมายในการเรียน หลักสูตรดนตรีในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของแต่ละโรงเรียน ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนดนตรี ในโรงเรียนแต่ละแห่งมีความแตกต่างกันชัดเจน ทิศทางในการสร้างและพัฒนาหลักสูตรดนตรีในอนาคต การจัด การเรียนการสอนต้องปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับความรู้และความสามารถของผู้เรียนรายบุคคลภายใต้กรอบ มาตรฐานของความรู้ความสามารถทางดนตรีที่ผู้เรียนควรได้รับ โดยมีครูผู้สอนเป็นหัวใจสำคัญในการถ่ายทอด ความรู้และพัฒนาทักษะของผู้เรียนให้มีความเป็นเลิศสูงสุด นอกจากนี้รายวิชาควรมีความหลากหลายเพื่อ ตอบโจทย์สายอาชีพในปัจจุบันทั้งในประเทศและระดับสากล เพื่อให้ผู้เรียนได้มีมุมมองทางด้านการศึกษาและ สายอาชีพอย่างกว้างไกล

คำสำคัญ : หลักสูตรดนตรี / ศิลป์-ดนตรี / หลักสูตรในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย / ทิศทาง การศึกษาดนตรี

* นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาดนตรีศึกษา วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล, p.poys@hotmail.com

** รองศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาดนตรีวิทยา วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล, narongchai.rajt@gmail.com

* Graduate Student, Music Education Department, College of Music, Mahidol University, p.poys@hotmail.com

** Associate Professor, Dr., Musicology Department, College of Music, Mahidol University, narongchai.rajt@gmail.com

Abstract

Academic article on the topic of the Direction of Art-Music Programs in High Schools. The author has analyzed the curriculum and related academic documents. To present the musical content that appears in the general education curriculum at the high school level that includes the Art-Music Program in the curriculum. Regarding the music curriculum in schools, course structure, and additional subjects in the music curriculum. Including interviews with teachers in schools that provide music curriculum teaching. This article presents 4 schools that have different teaching methods for Art-Music program: 1) Sisaketwittayalai School, Si Sa Ket Province 2) Srinakharinwirot University Prasarnmit Demonstration School (Secondary) 3) Triamudomsuksa Patthanakarn Suwannabhumi School and 4) Triamudomsuksanomklao Samutprakan School. This study found that schools are flexible in structuring their curriculum to suit the school context, aims, and goals of studying music at the high school level at each school. Directions for creating and developing music curricula in the future. Teaching and learning must be adjusted to be consistent with the knowledge and abilities of individual learners within the standard framework of musical knowledge and abilities that learners should receive. Teachers are the key to transferring knowledge and developing students' skills to the highest level of excellence. In addition, the subjects should be diverse to meet current career needs both domestically and internationally. To provide students with a broad perspective on education and careers.

Keywords: Music Curriculum / Art-Music Program / High school Curriculum / Direction of Music Education

บทนำ

หลักสูตรในโรงเรียนถือเป็นสิ่งสำคัญที่เป็นรากฐานและกรอบทิศทางที่หล่อหลอมนักเรียนให้มีความรู้พื้นฐาน ทักษะ และความสามารถที่จะนำไปสู่การพัฒนาต่อยอดในอนาคต การพัฒนาหลักสูตรเป็นสิ่งที่หน่วยงานหลายภาคส่วนให้ความสำคัญในการปรับปรุงแก้ไขเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับหลักการตามนโยบายยุทธศาสตร์ของชาติ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ การจัดการเรียนรู้มุ่งส่งเสริมพหุปัญญาให้นักเรียนโดยเน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง (Active Learning) และทักษะสมรรถนะที่จำเป็นในอนาคต เช่นเดียวกับหลักสูตรในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีการจัดตั้งสายการเรียนที่เพิ่มขึ้นตามพหุปัญญาซึ่งนักเรียนมีความถนัด ในปัจจุบันสายการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายนักเรียนสามารถเลือกเรียนในสายการเรียนที่ตรงกับความต้องการหรือสิ่งที่นักเรียนสนใจในการศึกษาต่อในอุดมศึกษามากขึ้น หลักสูตรดนตรี หรือ ศิลป์-ดนตรี เป็นหนึ่งสายการเรียนที่มีการเปิดหลักสูตรในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาเพิ่มมากขึ้น ทั้งโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชนต่างให้ความสำคัญและตระหนักถึงการเปิดหลักสูตรดนตรี

เช่นเดียวกัน ในบทความนี้มุ่งอธิบายและนำเสนอข้อมูลหลักสูตรศิลป์-ดนตรีของโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ นักเรียนที่มีความสนใจในการเรียนต่อเฉพาะทางในห้องเรียนพิเศษสามารถศึกษาหาข้อมูลเบื้องต้นจากบทความได้ และบทความนี้มีความคาดหวังว่าจะนำเสนอข้อมูลที่เป็นทิศทางที่เป็นความรู้ความเข้าใจในการนำไปศึกษาต่อของนักเรียน รวมถึงเป็นข้อมูลในการนำไปพัฒนาปรับใช้กับการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนดนตรีเช่นกัน

หลักสูตรศิลป์-ดนตรี

หลักสูตรศิลป์-ดนตรี มีการพัฒนาขึ้นเพื่อส่งเสริมนักเรียนที่สนใจการศึกษาต่อยอดเฉพาะทางด้านดนตรี พัฒนาทักษะและต่อยอดเพื่อส่งเสริมการเรียนดนตรีเฉพาะทางในระดับอุดมศึกษาสาขาวิชาดนตรีหรือสาขาวิชาที่มีความเกี่ยวข้องกับการทำงานด้านดนตรี หลักสูตรดนตรีจึงเป็นอีกหนึ่งการเตรียมตัวเฉพาะทางให้นักเรียนได้ศึกษาและพัฒนาทักษะของตนเองก่อนการเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษา ในปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในการพัฒนาศักยภาพนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านดนตรี สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จึงมีการจัดตั้งโครงการ “ห้องเรียนดนตรี” เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนให้มีทักษะและความสามารถพิเศษทางด้านดนตรีตามความถนัดและความสนใจของนักเรียน ผลักดันและสนับสนุนนักเรียนในการแข่งขันเวทีระดับชาติและระดับนานาชาติ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จึงได้ดำเนินการคัดเลือกโรงเรียนที่มีความพร้อมในการเปิดชั้นเรียน “ห้องเรียนดนตรี” ในจังหวัดต่าง ๆ เพื่อให้ นักเรียนที่มีความสนใจในการเรียนดนตรีได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียมและลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ในปี 2560 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) เริ่มการจัดทำโครงการใน 3 จังหวัดทางภาคใต้ ได้แก่ 1) โรงเรียนคณะราษฎรบำรุง จังหวัดยะลา 2) โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดปัตตานี และ 3) โรงเรียนสุไหงโกโลก จังหวัดนราธิวาส¹ ต่อมาในปี 2561 ได้ขยายโครงการห้องเรียนดนตรีเพิ่มใน 3 ภูมิภาค ได้แก่ 1) โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย จังหวัดกาฬสินธุ์ 2) โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน และ 3) โรงเรียนอัมพวันวิทยาลัย จังหวัดสมุทรสงคราม และในปี 2562 ขยายโครงการห้องเรียนดนตรีเพิ่มอีก 13 โรงเรียนทั่วภูมิภาคของประเทศไทย ได้แก่ 1) โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย จังหวัดสุพรรณบุรี 2) โรงเรียนเชียงคำวิทยาคม จังหวัดพะเยา 3) โรงเรียนทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช 4) โรงเรียนพิจิตรพิทยาคม จังหวัดพิจิตร 5) โรงเรียนมหาวิทยาลัยราชภัฏ จังหวัดสงขลา 6) โรงเรียนมัธยมวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร 7) โรงเรียนราชวินิตบางแก้ว จังหวัดสมุทรปราการ 8) โรงเรียนลำปางกัลยาณี จังหวัดลำปาง 9) โรงเรียนศรีสะเกษวิทยาลัย จังหวัดศรีสะเกษ 10) โรงเรียนสภาราชินี จังหวัดตรัง 11) โรงเรียนสุนารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา 12) โรงเรียนห้วยวัง จังหวัดกรุงเทพมหานคร และ 13) โรงเรียนอุทัยวิทยาคม จังหวัดอุทัยธานี รวมทั้งสิ้น 19 โรงเรียน ซึ่งมีการจัดการเรียนการสอนดนตรีทั้งดนตรีไทยและดนตรีสากล รวมถึงให้ความรู้ทั้งด้านทฤษฎีดนตรีและการปฏิบัติดนตรี²

¹ “Music Program,” Ministry of Education, accessed October 1, 2023, <https://www.moe.go.th/ห้องเรียนดนตรี-2/>. (in Thai)

² Ministry of Education, *Teaching and Learning Manual for Music Program* (n.p., n.d.). (in Thai)

นอกจาก “ห้องเรียนดนตรี” ที่จัดโครงการตั้งโดย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) แล้ว ยังมีโรงเรียนที่เล็งเห็นความสำคัญของการศึกษาดนตรีในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จึงจัดตั้งหลักสูตรดนตรีขึ้น ซึ่งโรงเรียนแต่ละแห่งจะมีรูปแบบการจัดหลักสูตรที่แตกต่างกันออกไป ได้แก่ 1) โรงเรียนที่ขอเปิดห้องเรียนพิเศษในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานวางกรอบหลักสูตรตามแนวทางของเอกสารที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำหนดไว้และยื่นขอเปิดห้องเรียนพิเศษกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 2) โรงเรียนที่พัฒนาหลักสูตรดนตรีขึ้นมาเองโดยผู้เชี่ยวชาญนักวิชาการและครูผู้สอนในโรงเรียน 3) โรงเรียนที่ร่วมพัฒนาหลักสูตรกับมหาวิทยาลัยที่มีความเชี่ยวชาญด้านการเรียนการสอนดนตรีวางกรอบของหลักสูตรให้ เป็นต้น ตัวอย่างเช่น โรงเรียนสาธิต มศว ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการสุพรรณภูมิ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า สมุทรปราการ ฯลฯ โดยบทความนี้คัดเลือกตัวอย่างโรงเรียนแบบเฉพาะเจาะจง และนำเสนอ 4 โรงเรียนที่มีรูปแบบของหลักสูตรที่แตกต่างกัน

โรงเรียนศรีสะเกษวิทยาลัย จังหวัดศรีสะเกษ

หนึ่งในโรงเรียนหลักสูตรดนตรีที่เป็นโครงการห้องเรียนพิเศษ โครงการห้องเรียนดนตรีของ สพฐ. โดยมีการจัดการเรียนการสอนทั้งแผนดนตรีไทย แผนดนตรีสากล และแผนดนตรีพื้นบ้าน

Table 1 Music program curriculum structure, additional subjects: Thai and Western music
in High school level, academic year 2023

Source: by author

Level	Semester 1	Credit	Semester 2	Credit
Mathayom 4 (Grade 10)	Major Performance 1	2	Major Performance 2	2
	Music Ensemble 1	2	Music Ensemble 2	2
	Music Theory 1	1	Music Theory 2	1
	Keyboard Skill 1	1	Keyboard Skill 2	1
Mathayom 5 (Grade 11)	Major Performance 3	2	Major Performance 4	2
	Music Ensemble 3	2	Music Ensemble 4	2
	Music History 1	1	Music History 2	1
	Choir 1	1	Choir 2	1
Mathayom 6 (Grade 12)	Major Performance 5	2	Major Performance 6	2
	Music Ensemble 5	2	Music Ensemble 6	2
	Music Technology 1	1	Music Technology 2	1
	Music Recital 1	1	Music Recital 2	1

หลักสูตรแผนดนตรีของที่โรงเรียนศรีสะเกษวิทยาลัย จังหวัดศรีสะเกษใช้หลักสูตรกลาง “หลักสูตรดนตรี สพฐ.” ที่กำหนดขึ้นจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ โดย

หลักสูตรมีความยืดหยุ่นที่สามารถปรับให้เข้ากับบริบทและสภาพการจัดการเรียนการสอนเฉพาะที่ แล้วยังคงไว้ซึ่งมาตรฐานของการเรียน ถึงแม้จะเป็นโรงเรียนที่อยู่ทางภาคอีสานแต่หลักสูตรดนตรีก็เป็นที่ยอมรับในกลุ่มนักเรียนโดยเฉพาะดนตรีพื้นบ้าน เพราะดนตรีอีสานถือเป็นตลาดแนวเพลงของที่นี่ บริบทของชุมชน และคนที่อาศัยอยู่นิยมเสฟเพลงดนตรีอีสานและลูกทุ่งอีสานกันมาก จึงทำให้โรงเรียนมีแผนดนตรีพื้นบ้านที่พัฒนาเอกลักษณ์ดนตรีอีสานให้นักเรียน ซึ่งหลักสูตรดนตรีของที่นี่เปิดสอนทุกเครื่องดนตรี โดยมีครูผู้สอนที่มีความรู้ความสามารถรับผิดชอบจัดการเรียนการสอนในแต่ละประเภทเครื่องดนตรี นอกจากนี้ยังเชิญวิทยากรเสริมเพื่อพัฒนานักเรียนในด้านอัตลักษณ์ของเครื่องดนตรีนักเรียนอีกด้วย ครูผู้สอนมุ่งพัฒนานักเรียนให้รู้กว้างครอบคลุมทุกเครื่องดนตรีในประเภทเครื่องดนตรีที่นักเรียนได้ศึกษา ครูผู้สอนมีวิธีการเรียนการสอนที่หลากหลาย การจัดการเรียนการสอนปรับเปลี่ยนตามครูผู้สอนเห็นสมควร แต่มีเป้าหมายให้นักเรียนมีความเป็นนักดนตรี (Musicianship) ในการจัดการเรียนการสอนครูผู้สอนส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะของเครื่องมือเอกตามหลักสูตร บทเพลงและเทคนิคสำหรับการแข่งขันประกวด บทเพลงสำหรับการรวมวงเพื่อนำไปใช้ในพิธีการหรือการแสดงงานดนตรีต่าง ๆ ทำให้นักเรียนได้เรียนเพลงและเทคนิคการบรรเลงที่มีความยากเทียบเท่าหรือสูงกว่าเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ จำนวนของนักเรียนหลักสูตรห้องเรียนดนตรีระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีประมาณ 50-60 คน และมีจำนวนนักเรียนที่ศึกษาต่อทางด้านดนตรีระดับอุดมศึกษาประมาณร้อยละ 60 ของนักเรียนทั้งหมด

หลักสูตรห้องเรียนดนตรีโรงเรียนศรีสะเกษวิทยาลัย จังหวัดศรีสะเกษ ส่งเสริมให้นักเรียนได้ประสบการณ์ในการเข้าแข่งขันและประกวดในเวทีต่าง ๆ เช่น การแข่งขันศิลปหัตถกรรมนักเรียน ระดับชาติ และได้รับรางวัลมากมาย รวมถึงส่งเสริมให้นักเรียนได้บูรณาการดนตรีร่วมสมัยแสดงออกถึงวัฒนธรรมความเป็นอีสาน “ดนตรีพื้นบ้าน” การแสดงดนตรีประกอบการแสดงบูรณาการของดนตรีไทย ดนตรีพื้นบ้าน นาฏศิลป์ และดนตรีสากล ทำให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะองค์รวมนอกเหนือจากการเรียนในห้องเรียน ทั้งนี้ เป้าหมายและทิศทางในอนาคตมองถึงการพัฒนาให้โรงเรียนศรีสะเกษวิทยาลัย จังหวัดศรีสะเกษ เป็น ศูนย์กลางต้นแบบการจัดการหลักสูตรห้องเรียนดนตรีของภาคอีสาน และเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ในด้านดนตรี เรียบเรียงข้อมูลจากหัวหน้าโครงการห้องเรียนดนตรี หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ โรงเรียนศรีสะเกษวิทยาลัย³

โรงเรียนสาธิต มศว ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)

โรงเรียนสาธิต มศว ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ใช้ชื่อเรียกนักเรียนหลักสูตรดนตรีว่า วิชาเอก ดุริยางคศิลป์ โดยใช้แนวคิดของบลูม (Bloom's Cognitive Taxonomy) ตามกระบวนการทางพุทธิปัญญาในการพัฒนาหลักสูตร และมีรูปแบบในการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายของโรงเรียนที่ส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาตามทฤษฎีพหุปัญญา (Multiple Intelligence Theory) ส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาตามธรรมชาติและพัฒนาด้านศักยภาพตามความถนัดของนักเรียน

³ Thitiphong Thongsri, "Sisaketwittayalai School, Si Sa Ket Province," interview by Thanraphat Ditudumrongsakul, October 14, 2023.

Table 2 Music major curriculum structure, additional subjects: Western music
in High school level, academic year 2022 (new curriculum)
and academic year 2019 (old curriculum)

Source: by author

Level	Semester 1	Credit	Semester 2	Credit
Mathayom 4 (Grade 10) (New Curriculum)	Choir 1	1	Piano 1	1
	Major Performance 1	1.5	Major Performance 2	1.5
	Minor Performance 1	1	Minor Performance 2	1
	Music Theory 1	1	Music Theory 2	1
	English Integrates Specific Skill 1	1	English Integrates Specific Skill 2	1
	Music Ensemble (1)	1	Music Ensemble (2)	1
Mathayom 5 (Grade 11) (Old Curriculum)	Choir 2	1	Music Ensemble 1	1
	Major Performance 3	1.5	Major Performance 4	1.5
	Western Music Theory 3	1	Western Music Theory 4	1
	Music Computer 1	1	Piano 2	1
	English Integrates Specific Skill 3	1	English Integrates Specific Skill 4	1
	Basic of Thai Music	1	Music Aesthetic	1
			Project 1	1
Mathayom 6 (Grade 12) (Old Curriculum)	Choir 3	1	Music for Film and Drama	1
	Major Performance 5	1.5	Major Performance 6	1.5
	Western Music Theory 5	1	Western Music Theory 6	1
	Music Computer 2	1	Piano 3	1
	English Integrates Specific Skill 5	1	English Integrates Specific Skill 6	1
	Project 2	1	Study Trip for Career	1
	Contemporary Music 1	1	Contemporary Music in Practice 2	1

โครงสร้างหลักสูตรเป็นหลักสูตรของปี พ.ศ. 2565 (หลักสูตรใหม่) และ ปี พ.ศ. 2562 (หลักสูตรเก่า) สาขาวิชาดนตรีสากล พัฒนาขึ้นโดยใช้หลักสูตรของโรงเรียนเตรียมอุดมดนตรีที่เป็นโรงเรียนเฉพาะทางด้านการเรียนการสอนดนตรีเป็นต้นแบบในการพัฒนาวางโครงสร้างหลักสูตร และพัฒนาต่อยอดรายวิชาให้มีความทันสมัยต่ออาชีพดนตรีใหม่ ๆ รวมถึงพัฒนาตามบริบทของนักเรียนด้วย ทำให้รายวิชาดนตรีมีความหลากหลายในการส่งเสริมนักเรียนให้มีความรู้พื้นฐานอย่างครบถ้วน หลักสูตรมีการพัฒนามาหลายรอบและกำลังอยู่ในช่วงพัฒนาหลักสูตรใหม่ให้ครอบคลุมสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยครูผู้สอนทุกท่านมีส่วนร่วมในการพัฒนาออกแบบจัดทำหลักสูตร นอกจากนั้นยังมีฝ่ายวิชาการของทางโรงเรียนที่ทำการประเมินและตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรอีกด้วย

เครื่องดนตรีที่เปิดให้เลือกเป็นเครื่องมือเอกในการเรียนการสอนมีทุกเครื่องดนตรี ทั้งเครื่องเป่าลมไม้ เครื่องเป่าทองเหลือง เครื่องสาย เครื่องเพอร์คัสชัน และเปียโน ยกเว้นฮาร์ป (Harp) ที่ไม่มีการจัดการเรียนการสอน นอกจากนั้นหนึ่งในวิชาเอกเครื่องดนตรีที่มีความใหม่จากเครื่องดนตรีทั่วไป คือ ดีเจ (DJ) ซึ่งมีการจัดการเรียนการสอนอยู่ในปัจจุบัน ด้านการจัดการเรียนการสอนครูผู้สอนจะปรับการเรียนการสอนตามความถนัดของนักเรียน (Differentiated Instruction) มีการเชิญอาจารย์พิเศษของเครื่องดนตรีวิชาเอกนั้นมาจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนได้ศึกษากับอาจารย์เฉพาะเครื่องอย่างแท้จริง ในด้านรูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนมีหลายวิธี มีการปรับให้เข้ากับธรรมชาติของรายวิชาและเหมาะสมกับบริบทของรายวิชา เช่น การปรับใช้แนวทางการจัดการเรียนการสอนปฏิบัติเดียวจากปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยม (Essentialism) การใช้ปรัชญาการศึกษาพัฒนาการนิยม (Progressivism) สำหรับการเรียนการสอนในวิชาเอก การใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-based Learning) เนื้อหาของรายวิชาครูผู้สอนสามารถวางแผนประมวลรายวิชาได้เอง โดยสามารถปรับใช้จากหลักสูตรและคำอธิบายรายวิชาที่ได้จัดวางไว้ให้ นักเรียนที่อยู่ในหลักสูตรวิชาเอกดุริยางคศิลป์ของที่โรงเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีมากกว่า 100 คน และประมาณร้อยละ 98 ของนักเรียนเข้าศึกษาต่อด้านดนตรีในระดับอุดมศึกษา นอกจากการศึกษาเฉพาะด้านดนตรีนักเรียนจะได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่จะบูรณาการความรู้กับวิชาเอกด้านอื่น ๆ (Multidisciplinary) ซึ่งทางโรงเรียนมีวิชาเอกหลากหลายมากกว่า 40 วิชา เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนได้ “สังคมแห่งการเรียนรู้”

ทั้งนี้ทางหลักสูตรวิชาเอกดุริยางคศิลป์ยังมุ่งส่งเสริมนักเรียนให้ได้ประสบการณ์ในการแสดง เข้าร่วมการประกวดและการแข่งขัน ซึ่งได้รางวัลในหลายเครื่องดนตรีจากหลายรายการแข่งขัน เช่น งานแสดงดนตรี JASTA Summer Workshop 2023 รายการประกวดแข่งขัน The Power Band 2023 รายการแข่งขัน Hongkong International Music and Art Festival 2023 การแข่งขันชิงถ้วยศิลปินแห่งชาติ Bangkok International Youth Music Competition 2023 การแข่งขัน 10th Asia Arts Festival 2023 (Singapore) การแข่งขันวงดนตรีกีตาร์คลาสสิกระดับนานาชาติ PGVIM International Guitar Ensemble Competition 2023 รายการแข่งขันเปียโน Taipei International Youth Music Competition รายการประกวดบรรเลงดนตรีไทย “บรรเลงภริมย์ชลกันยา ครั้งที่ 2”

มุมมองทิศทางในอนาคต เพื่อที่จะตอบรับกับยุคเทคโนโลยี เริ่มมีการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อให้ตอบรับกับยุคสมัยในปัจจุบัน รวมถึงมีแนวคิดการนำ Micro-teaching มาปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนในอนาคตอีกด้วย ซึ่งในปัจจุบันเริ่มวางแผนและเตรียมการให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาของโลก เรียบเรียงข้อมูลจากอาจารย์สาธิต วิชาเอกดุริยางคศิลป์⁴

⁴ Pitiwat Intarasak, “Srinakharinwirot University Prasarnmit Demonstration School (Secondary),” interview by Thanraphat Ditdumrongsakul, October 13, 2023.

โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการสุวรรณภูมิ

หลักสูตรดนตรีของโรงเรียนอุดมศึกษาพัฒนาการสุวรรณภูมิ ตั้งอยู่ที่จังหวัดสมุทรปราการ เป็นโรงเรียนที่สร้างหลักสูตรดนตรีขึ้นและขอเปิดห้องเรียนพิเศษในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยใช้ชื่อเรียกห้องเรียนพิเศษดนตรีว่า กลุ่มห้องเรียนพิเศษศิลปะ (กลุ่มวิชาดนตรีสากล) มุ่งที่จะพัฒนาให้นักเรียนมีความเป็นเลิศและเป็นที่ยอมรับในศิลปะทั้งด้านดนตรี ด้านศิลปะ และด้านสถาปัตยกรรม มีความรู้ความสามารถระดับมาตรฐานสากล เพื่อนำไปศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา หรือประกอบอาชีพในอนาคต

Table 3 Curriculum structure for special arts program (Western music)
in High school level, academic year 2022

Source: by author

Level	Semester 1	Credit	Semester 2	Credit
Mathayom 4 (Grade 10)	Major Performance 1	2	Major Performance 2	2
	Music Ensemble 1	2	Music Ensemble 2	2
	Choir 1	1	Choir 2	1
	Music Theory and Aural Skill 1	0.5	Music Theory and Aural Skill 2	0.5
	English for Daily 1	1	English for Daily 2	1
	Basic Chinese in Daily 1	0.5	Basic Chinese in Daily 2	0.5
	Citizenship 1	0.5	Citizenship 2	0.5
	Research Study (IS1)	1	Communication and Presentation (IS2)	1
Mathayom 5 (Grade 11)	Major Performance 3	2	Major Performance 4	2
	Music Ensemble 3	2	Music Ensemble 4	2
	Music Theory and Aural Skill 3	0.5	Music Theory and Aural Skill 4	0.5
	Music Technology 1	1	Western Music Literature	0.5
	English for Daily 3	1	English for Daily 4	1
	Basic Chinese in Daily 3	0.5	Basic Chinese in Daily 4	0.5
	Citizenship 3	0.5	Citizenship 4	0.5
Mathayom 6 (Grade 12)	Major Performance 5	2	Major Performance 6	2
	Music Ensemble 5	2	Music Ensemble 6	2
	Music Recital 1	1	Music Recital 2	2
	Music Technology 2	1		
	English for Daily 5	1	English for Daily 6	1
	Basic Chinese in Daily 5	0.5	Basic Chinese in Daily 6	0.5

กลุ่มห้องเรียนพิเศษศิลปะ (กลุ่มวิชาดนตรีสากล) เป็นหลักสูตรได้พัฒนาขึ้นโดยอาจารย์ผู้ดูแลกิจกรรมดนตรีสากลวางโครงสร้างหลักสูตรรายวิชา เขียนคำอธิบายรายวิชา และเทียบเคียงมาตรฐานดนตรีให้เกิดความเป็นสากล โดยการอิงระบบเกรดทางดนตรีมีการนำรายวิชาดนตรีที่มีความสำคัญในระดับอุดมศึกษามาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อเตรียมความพร้อมให้นักเรียนสำหรับการเข้าศึกษาทางด้านดนตรีในระดับอุดมศึกษา มีแนวคิดการพัฒนาหลักสูตรตามแกนวิชาการทางศิลปะศึกษา (Discipline Base Art Education: DBAE) ที่ประกอบด้วยเนื้อหาสาระ 4 ด้านคือ ประวัติศาสตร์ สุนทรียศาสตร์ ศิลปะวิจารณ์ และศิลปะปฏิบัติ นอกจากนี้การจัดทำหลักสูตรได้เชิญอาจารย์ที่ปรึกษาที่เป็นอาจารย์ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านดนตรีจากมหาวิทยาลัยมาร่วมพัฒนาและวิพากษ์หลักสูตร ให้ได้หลักสูตรที่มีประสิทธิภาพ มีขั้นตอนการประเมินหลักสูตรดังนี้ การประเมินก่อนจัดทำหลักสูตร การประเมินการเตรียมการใช้หลักสูตร การประเมินระหว่างดำเนินการ และการประเมินการใช้หลักสูตร

เนื่องด้วยเพิ่งเปิดกลุ่มห้องเรียนพิเศษศิลปะ (กลุ่มวิชาดนตรีสากล) ในปี พ.ศ. 2565 จึงทำให้จำนวนนักเรียนยังมีไม่มากนัก แต่ในปัจจุบันเริ่มมีจำนวนนักเรียนที่สอบถามเข้ามาถึงหลักสูตรดนตรีมากขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งทางโรงเรียนมีระบบการคัดเลือกนักเรียนที่ต่อสายนี้อย่างเข้มข้น นักเรียนต้องมีความรู้ตามเกณฑ์ของหลักสูตรที่ได้วางไว้ เครื่องดนตรีที่เปิดรับสมัครสามารถสอบเข้าได้ทุกเครื่องดนตรีที่มีในระดับอุดมศึกษา ยกเว้นเครื่องกระทบที่มีระดับเสียงแน่นอน (Definite Pitch Percussion Instruments) โดยทางห้องเรียนพิเศษศิลปะ (กลุ่มวิชาดนตรีสากล) จะจัดหาวิทยากรที่จบตรงตามเครื่องดนตรีนั้นมาจัดการเรียนการสอนแก่นักเรียน 1:1 โดยมีเป้าหมายในการจัดการศึกษาให้นักเรียนมีความรู้ขั้นต่ำสามารถเข้าศึกษาต่อด้านดนตรีในระดับอุดมศึกษาได้ ในการจัดการเรียนการสอนแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ให้นักเรียนได้ปฏิบัติและลงมือทำ โดยมีนักเรียนเป็นศูนย์กลาง (Student-Centered Learning) จัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Experiential Learning) และสอนเป็นรายบุคคล (Differentiated Instruction)

นอกจากนี้ห้องเรียนพิเศษศิลปะ (กลุ่มวิชาดนตรีสากล) ยังเล็งเห็นถึงความสำคัญในด้านเทคโนโลยี และพร้อมที่จะสนับสนุนให้นักเรียนให้ได้ศึกษาในเรื่องของเทคโนโลยีดนตรี ในอนาคตมีแผนการที่จะพัฒนาปรับเปลี่ยนหลักสูตรมาตรฐานที่สูงขึ้นและทันสมัยต่อเทคโนโลยีแห่งโลกอนาคต และมีเป้าหมายที่จะพัฒนานักเรียนให้มีความทักษะและความสามารถในการเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาให้ได้ร้อยละ 100⁵

โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า สมุทรปราการ

หลักสูตรดนตรีของระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้าสมุทรปราการ อยู่ภายใต้โปรแกรมศิลปกรรมศาสตร์ ซึ่งแบ่งออกเป็น ดนตรีสากล ดนตรีไทย นาฏศิลป์ และทัศนศิลป์ เป็นโรงเรียนที่สร้างหลักสูตรดนตรีขึ้นและขอเปิดห้องเรียนพิเศษในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อจัดการเรียนการสอนหลักสูตรดนตรี

⁵ Watit Chatthai, "Triamudomsuksa Patthanakarn Suwannabhumi School," interview by Thanraphat Dittumrongsakul, October 16, 2023.

Table 4 Fine Arts Program Curriculum structure (Thai music) in High school level, academic year 2023

Source: by author

Level	Semester 1	Credit	Semester 2	Credit
Mathayom 4 (Grade 10)	Major Performance 1	2	Major Performance 2	2
	Music Accompaniment 1	2	Music Accompaniment 2	2
	Folk Song Singing 1	1	Folk Song Singing 2	1
Mathayom 5 (Grade 11)	Major Performance 3	2	Major Performance 4	2
	Liturgical Music 1	2	Liturgical Music 2	2
	Thai Singing 1	1	Thai Singing 2	1
Mathayom 6 (Grade 12)	Major Performance 5	2	Major Performance 6	2
	Contemporary Music 1	2	Contemporary Music 2	2
	Thai Music Essentials 1	1	Thai Music Essentials 2	1

Table 5 Fine Arts Program Curriculum structure (Western music) in High school level

Source: by author

Level	Semester 1	Credit	Semester 2	Credit
Mathayom 4 (Grade 10)	Major Performance 1	2	Major Performance 2	2
	Keyboard Skill	2	Percussions	2
	Music Theory 1	1	Music Theory 2	1
Mathayom 5 (Grade 11)	Major Performance 3	2	Major Performance 4	2
	Basic Aural Skill	2	Music Computer	2
	Music Theory 3	1	Music Theory 4	1
Mathayom 6 (Grade 12)	Major Performance 5	2	Major Performance 6	2
	Music Recital	2	Music Ensemble	2
	Music Theory 5	1	Music appreciation	1

หลักสูตรโปรแกรมศิลปกรรมศาสตร์สายดนตรีมีการพัฒนาปรับปรุงเนื้อหาทุกปีการศึกษา โดยมีฐานการพัฒนาหลักสูตรจากรายวิชาหลักสูตรดนตรีระดับอุดมศึกษาชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 ในการพัฒนาหลักสูตรดนตรีจะยังคงใช้รายวิชาและคำอธิบายรายวิชาของหลักสูตรเดิมอยู่ แต่จะลงลึกด้านความเข้มข้นของเนื้อหาปรับเปลี่ยนให้เข้ากับบริบทสังคม บริบทชุมชน และการนำไปใช้ได้จริงของนักเรียน โดยมีเป้าหมายของการเรียนการสอนให้นักเรียนสามารถนำความรู้ไปสร้างรายได้และสร้างอาชีพได้

ในการรับสมัครนักเรียน ทางหลักสูตรเปิดรับนักเรียนทุกเครื่องดนตรี โดยมีเกณฑ์การรับนักเรียนเข้าศึกษาด้วยการวัดความรู้พื้นฐานทฤษฎีดนตรี โสตทักษะ และการสอบปฏิบัติ ด้านการจัดการเรียนการสอนครูผู้สอนเป็นผู้รับผิดชอบการจัดการเรียนการสอนตามประเภทเครื่องดนตรี โดยจัดเนื้อหาให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนและชุมชน สาระเนื้อหาจะไล่ลำดับจากง่ายไปยากตามหลักสูตรที่ได้วางไว้โดยให้นักเรียนได้

พัฒนาทักษะผ่านแบบฝึกหัด เทคนิค และบทเพลงตามหลักสูตรรวมถึงบทเพลงในงานและพิธีการต่าง ๆ การจัด การเรียนการสอนต้องปรับเปลี่ยนไปตามบุคคลซึ่งนักเรียนแต่ละคนมีทักษะและความสามารถที่แตกต่างกัน (Differentiated Instruction) ส่วนมากนักเรียนจะนิยมเรียนเครื่องดนตรีที่อยู่ในวงโยธวาทิตและเครื่องดนตรี ที่อยู่ในวงสตริงคอมโบ

นอกจากนั้นหลักสูตรโปรแกรมศิลปกรรมศาสตร์สายดนตรีของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า สมุทรปราการ เน้นให้นักเรียนได้ประสบการณ์ผ่านการแสดง การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ (Experiential Learning) เช่น เป็นตัวแทนจังหวัดสมุทรปราการเข้าร่วมการแข่งขันศิลปหัตถกรรมนักเรียน ระดับชาติ ส่งนักเรียนเป็น ตัวแทนแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม ณ ประเทศอิตาลี ประเทศฝรั่งเศส และประเทศเบลเยียม เพื่อเข้าร่วมโปรแกรม ศิลปกรรมศาสตร์สร้างอาชีพ ทิศทางในการจัดการเรียนการสอนในอนาคตมุ่งเน้นการบูรณาการให้นักเรียนได้ พัฒนาทักษะและความสามารถวิชาวิชาร่วมกับสาขาอื่น ๆ รวมถึงให้ความสำคัญในการพัฒนาด้านเทคโนโลยีดนตรี ให้นักเรียนมีความรู้เชิงลึกที่สามารถนำไปปฏิบัติงานได้จริง เรียบเรียงข้อมูลจากอาจารย์ประจำวิชาสายดนตรี⁶

จากโรงเรียนที่ยกตัวอย่างมาจึงเห็นได้ว่าโรงเรียนแต่ละแห่งมีชื่อเรียกของหลักสูตรดนตรีแตกต่างกัน ออกไป แต่มีจุดมุ่งหมายและจุดประสงค์ในการพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะพื้นฐาน ด้านดนตรีที่จะไปต่อยอดในการเรียนในระดับที่สูงขึ้นเหมือนกัน ในการพัฒนาหลักสูตรดนตรีของระดับชั้น มัธยมศึกษาตอนปลายซึ่งเห็นได้ว่าโรงเรียนสามารถจัดตั้งห้องเรียนดนตรีขึ้นได้หากโรงเรียนมีความพร้อมใน เรื่องของครูผู้สอน อาคารสถานที่ งบประมาณ เครื่องดนตรี และความสนใจในการเรียนหลักสูตรดนตรีจาก นักเรียน โดยหัวหน้าอาจารย์ดนตรีหรืออาจารย์ดนตรีที่รับผิดชอบในการพัฒนาหลักสูตรสามารถร่างโครงสร้าง หลักสูตรขึ้นตามแนวทางที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้กำหนดไว้ หรือตามแนวทางของสถานศึกษานั้น ๆ ทั้งนี้หลักสูตรที่ผ่านการพิจารณาและได้นำไปใช้ ควรมีการประเมินหลักสูตรและพัฒนาปรับเปลี่ยนอยู่ตลอด

โครงสร้างรายวิชาเป็นสิ่งสำคัญที่แสดงถึงความแตกต่างของการจัดการเรียนการสอนของแต่ละ โรงเรียน รายวิชาของแต่ละแห่งจะให้น้ำหนักความสำคัญของเนื้อหาสาระที่แตกต่างกันออกไป บางโรงเรียน เน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้ในลักษณะรู้กว้าง บางโรงเรียนเน้นให้นักเรียนได้เน้นการฝึกทักษะการปฏิบัติและ ทฤษฎี ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับมุมมองของอาจารย์ผู้สอนที่จะจัดกระทำหลักสูตรให้มีความเหมาะสมกับบริบทของ โรงเรียนแห่งนั้น ส่วนมารายวิชาในหลักสูตรดนตรีระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจะพัฒนาขึ้นจากวิชาพื้นฐาน ดนตรีและวิชาที่สำคัญในหลักสูตรดนตรีระดับอุดมศึกษามาเป็นแม่แบบพัฒนาเพื่อให้นักเรียนพื้นฐานที่ ครอบคลุมในการนำไปศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

ในการจัดการเรียนการสอนครูผู้สอนต้องคำนึงถึงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้อง กับบริบทของสังคมและชุมชนในทีนั้น และจัดวางสาระเนื้อหาดนตรีให้เหมาะสมกับเกณฑ์ความรู้ที่นักเรียน ควรได้รับในแต่ละระดับชั้น การจัดการเรียนการสอนสามารถจัดให้มีรูปแบบที่ไม่เหมือนกันขึ้นอยู่กับบริบท ของรายวิชาและแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน เมื่อกล่าวถึงหลักสูตรดนตรี การพัฒนา

⁶ Kunjira Chalemtranukul, "Triamudomsuksanomklao Samutprakan School," interview by Thanraphat Ditdumrongsakul, October 14, 2023.

นักเรียนให้มีความสามารถในการปฏิบัติเครื่องดนตรีเป็นสิ่งที่จำเป็น แต่ในบางโรงเรียนจะพบว่ามีปัญหาด้านงบประมาณที่ไม่เพียงพอในการจัดสรรครูผู้สอนให้ตรงเครื่องดนตรีและครบเครื่องดนตรีได้ หากทางโรงเรียนไม่เห็นความสำคัญในการส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนกับครูที่ตรงเครื่องดนตรีก็อาจทำให้นักเรียนไม่สามารถพัฒนาศักยภาพในการเล่นเครื่องดนตรีได้อย่างเป็นเลิศ หรือมีความยากในการสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

ในการเข้าศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย นักเรียนควรได้ทดสอบความรู้ทางด้านดนตรีในขั้นพื้นฐาน เช่น การทดสอบความรู้ด้านทฤษฎีดนตรีพื้นฐาน การอ่านโน้ตสากลขั้นพื้นฐาน การฟัง/โสตทักษะ การปฏิบัติเครื่องดนตรี การไล่น้ตบันไดเสียง การอ่านโน้ตฉบับพล้น รวมถึงการสอบปฏิบัติ เพื่อเป็นการคัดกรองความรู้ของนักเรียนในขั้นต้น และพัฒนาต่อยอดได้อย่างเต็มที่ นอกเหนือจากการเรียนในหลักสูตรแล้ว โรงเรียนหลายแห่งส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะและเก็บเกี่ยวประสบการณ์ผ่านการแสดง การประกวดและแข่งขันในเวทีต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนเห็นมุมมองด้านดนตรีจากผู้อื่นด้วยเช่นกัน

ทิศทางในการสร้างและพัฒนาหลักสูตรศิลป์-ดนตรีในอนาคต

ทิศทางของการศึกษาหลักสูตรดนตรีในอนาคตต้องตระหนักถึงการปรับเปลี่ยนหลักสูตรให้มีความยืดหยุ่นในกรอบมาตรฐาน คำนึงถึงการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนแบบตามบุคคล (Individualized Learning) เพราะนักเรียนทุกคนแตกต่างกัน การจัดการเรียนการสอนจึงต้องคำนึงถึงทักษะความรู้และความสามารถของนักเรียนเป็นหลัก เพื่อที่จะสามารถวางแผนการสอนให้ตรงตามความถนัดและเป้าหมายสูงสุดที่นักเรียนได้วางไว้ ทั้งนี้หลักสูตรต้องปรับเปลี่ยนให้ได้มาตรฐานเป็นรูปธรรมทุกโรงเรียนทั่วประเทศไทยและพัฒนาให้ได้มาตรฐานระดับสากล อาจารย์ผู้สอนเป็นตัวแปรสำคัญในการให้ความรู้แก่นักเรียน เมื่อนักเรียนได้ศึกษาหลักสูตรดนตรีซึ่งเป็นการศึกษาดนตรีอย่างเต็มรูปแบบก่อนเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษา ควรสนับสนุนให้นักเรียนได้ศึกษาความรู้และทักษะจากครูผู้สอนที่มีความรู้ตรงเครื่องดนตรีและตรงสายจริง ๆ ในหลักสูตรดนตรีควรมีการกำหนดรายวิชาที่หลากหลายเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสในการศึกษาดนตรีแขนงใหม่ ๆ และความหลากหลายทางสายอาชีพต่าง ๆ ในสาขาวิชาดนตรี เช่น วิชาที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาครูดนตรี ด้านผู้ประกอบการดนตรี ด้านการเป็นนักดนตรีบำบัด ด้านผู้อำนวยการสร้างผลงานเพลง เชี่ยวชาญการที่มีความรู้ทางด้านนั้นหรือประกอบอาชีพนั้นมาให้ความรู้แก่นักเรียน การจัดการเรียนการสอนรายวิชาต่าง ๆ ควรจัดการเรียนการสอนที่พัฒนาให้นักเรียนได้เรียนแบบบูรณาการ ได้พัฒนาให้เกิดองค์ความรู้หรือนวัตกรรมชิ้นงานของตัวเอง ส่งเสริมทักษะในการคิดวิเคราะห์ จินตนาการ และได้ปฏิบัติจริง นอกเหนือจากนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีอยู่อย่างหลากหลายมาปรับใช้ในแต่ละวิชา คือการพัฒนาและปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีและรูปแบบการศึกษาที่เปลี่ยนไป เทคโนโลยีเริ่มมีบทบาทในการศึกษาอย่างเต็มรูปแบบ การบูรณาการนำเทคโนโลยีเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการจัดการเรียนการสอน สามารถช่วยให้นักเรียนเปิดโลกมุมมองในสิ่งที่ศึกษากว้างขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการหาความรู้ในเชิงวิชาการ การเปิดมุมมองการศึกษาดนตรีในระดับสากล หรือการใช้เทคโนโลยีในการช่วยให้การเรียนดนตรีง่ายขึ้น และมากไปกว่านั้นเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับดนตรีหรือเทคโนโลยีดนตรีเริ่มมีอิทธิพลอย่างมากต่อทุกสายอาชีพ การให้การศึกษาเกี่ยวกับเทคโนโลยีดนตรีจึงมีความสำคัญที่จะนำไปพัฒนาต่อยอดในสายการเรียนดนตรีหรือการทำงานดนตรีได้

สรุป

หลักสูตรดนตรีในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีแนวโน้มที่จะขยายตัวและพัฒนาขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากบทความข้างต้นจะเห็นได้ว่าหลายโรงเรียนเริ่มให้ความสำคัญกับหลักสูตรดนตรีและห้องเรียนดนตรี โดยมีเป้าหมายในการพัฒนานักเรียนให้มีทักษะความรู้ความสามารถของการเรียนดนตรีให้ได้มาตรฐานในการนำไปศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น โรงเรียนทุกแห่งจึงมีการวางโครงสร้างหลักสูตรรายวิชาและจัดการเรียนการสอนที่แตกต่างกันออกไปตามเป้าประสงค์จุดมุ่งหมายของสถาบันและปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับบริบทของสภาพชุมชนและสังคมของโรงเรียนนั้น นอกจากนี้ที่ตั้งของโรงเรียนในภูมิภาคที่แตกต่างกันก็มีความสำคัญที่ต้องคำนึงถึงในการจัดการเรียนการสอนเช่นกัน ด้านการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาครูผู้สอนมีแนวคิดและรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่แตกต่างกันออกไปตามลักษณะของรายวิชา (Differentiated Instruction) และมากไปกว่านั้นทุกโรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้การบูรณาการความรู้ข้ามศาสตร์ (Multidisciplinary) เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาองค์ความรู้ในมุมกว้าง ทิศทางของการศึกษาหลักสูตรดนตรีในอนาคตควรมีการพัฒนาและปรับเปลี่ยนให้หลักสูตรดนตรีมีมาตรฐานทั่วประเทศและพัฒนาสู่ระดับสากล ปรับเปลี่ยนรายวิชาที่ส่งเสริมนักเรียนในการศึกษาสายอาชีพดนตรีต่าง ๆ รวมถึงพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนกับเทคโนโลยีให้นักเรียนได้มีความรู้สารสนเทศในสายอาชีพดนตรี

Bibliography

- Chalemtranukul, Kunjira. "Triamudomsuksanomklao Samutprakan School." Interview by Thanraphat Ditdumrongsakul, October 14, 2023.
- Chatthai, Watit. "Triamudomsuksa Patthanakarn Suwannabhumi School." Interview by Thanraphat Ditdumrongsakul, October 16, 2023.
- Eiamsa-ard, Yongyuth. "Curriculum Assessment of Music Major of Srinakharinwirot University Prasarnmit Demonstration School (Secondary) Using CIPP Model." *Music and Performing Arts Journal* 9, no. 1 (January-June 2023): 100-110. (in Thai)
- Intarasak, Pitiwat. "Srinakharinwirot University Prasarnmit Demonstration School (Secondary)." Interview by Thanraphat Ditdumrongsakul, October 13, 2023.
- Ministry of Education. "Music Program." Accessed October 1, 2023. <https://www.moe.go.th/ห้องเรียนดนตรี-2/>. (in Thai)
- Ministry of Education. *Teaching and Learning Manual for Music Program*. n.p., n.d. (in Thai)
- Thongsri, Thitiphong. "Sisaketwittayalai School, Si Sa Ket Province." Interview by Thanraphat Ditdumrongsakul, October 14, 2023.